

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Summula Casuum Conscientiæ

In Qva Agitur De Præceptis Ecclesiæ, De Officio Confessarii, Ac De
Censuris

Petrus <a Sancto Josepho>

Coloniæ Agrippinæ, 1652

Articulus II. In quos censura ferri possit, & qua de causa.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41572

potest : præsertim quia cum Abbatissa beneficia conferant, quæ sunt aliquid spirituale, dici non potest eas esse omnino incapaces iurisdictionis spiritualis. Tertio nunquam tamen de facto alicui feminæ potestatem ferendi censuras à sede Apostolica concessam fuisse, neque expedire ut concedatur.

Respondeo 3. eos qui habent potestatem ordinariam ferendi censuras, posse talem potestatem alteri delegare sicut autem à potestate ordinaria ferendi censuras, excluduntur laici, ita & à delegata: imò & clerici qui sunt coniugati, aut bigami. Quare ij non possunt Vicarij generales ab Episcopis iuritati.

Vbi nota delegatum ab Episcopo, aliove inferiori ad censuras ferendas, non posse ad hoc alterum subdelegare, sine speciali facultate delegantis. Legatus tamen à latere summi Pontificis potest id munus alicui delegare in sua prouincia.

ARTICVLVS II.

In quos censura ferri possit, & quæ de causa.

DVBIVM est i. quatenus censura affici possint. *Respondeo 1.* ut quis censura directe afficiatur, eum debere esse viuentem, cum Christus dederit Apostolis potestatem ligandi, & soluendi super terram, non sub terra, ut loquuntur summi Pontifices, id est, viuos, non mortuos.

Dico directe, nam Ecclesia prohibere potest, ne viuentes pro mortuo peccatore suffragia faciant, neue illius corpus donent sepultura, & eatenus eum indirecte excommunicare: sicut potest è contrà viuis concedere facultatem sepeliendi mortuum, & suffragia pro eo ferendi, sicque eum aliquatenus à censura absolueret vel absolutum declarare.

Ex quo intelligis, si Caius mandauit Titio ut clericum occideret, & Titius mandatum non expleuit

nisi post Caii mortem; Caium non incurrere excommunicationem, ob mortem clericus.

Respondeo 2. neminem posse directè affici censura, quin sit baptisatus, quia aliàs non est subditus Ecclesie: at censura non potest valide ferri nisi in subditum. Neque baptisatus qui non est doli capax, cum censura non feratur nisi ob peccatum. Imò etsi impubes habens rationis usum, possit valde censuris ligari, non tamen licet eum maiori excommunicatione afficere, quia eiusmodi pœna nimis grauis est, vt ea quis in tam tenera aetate plecti debeat. Verùm interdictum latum in communitatem aliquam etiam ab impuberibus seruari debet.

Non tamen requiritur actualis vsus rationis, vt quis censuram incurrat. Vnde si dum dormit Caius, ex illius mandato occiditur clericus, somnus non impepit quin Caius excommunicationem incurret. Idem die si Caius, antequam perficeretur illius mandatum, in amentiam incidit; tunc enim ob præcedens peccatum, excommunicatione à iure lata ligatus censetur.

Verùm si Caius committit peccatum, sub pœna censuræ ferendæ, prohibitum, tuncque antequam resipiscat, in amentiam incidit, etsi in eo casu possit valide à iudice excommunicari, non tamen æquum est vt excommunicetur, cum talis censura neque ipsi neque aliis sit profutura. Maximè si nulla habeat lucida interualla, & amentia medicorum iudicio credatur perpetua, aut valde diuturna. Quin potius valde rationi consentaneum est, vt in costatu absoluat, à censura, si quam antea incurrit.

Respondeo 3. etsi censura suspensionis, & interdicti ferri possit in communitatem, non tamen excommunicationem quæ longè grauior est pœna, in eam ferri posse: quia non decet innocentes cum nocentibus ea ligari. Quare si aliquando fertur excommunicatio in communitatem, ea non cadit nisi supra singulares illius personas, quæ criminis ob quod
ferretur,

fertur, sunt participes. Adeoque innocentes non incurrunt irregularitatem, si sacrum faciant; imo nec peccant, si absit scandalum.

Respondeo 4. Episcopos ligari excommunicatione generaliter lata à summo Pontifice, nisi illorum fiat exceptio. Non tamen ligantur censura suspensionis, vel interdicti ab eo generaliter lata, nisi expressè illorum mentio fiat, quia quo ad hæc à iure excipiuntur, Et idem dic de Prælatiis superioribus.

Dubium est 2. ob quam causam censura ferri possit. *Respondeo* censuram non posse infligi nisi ob peccatum, & si ea sit grauis, ad eam infligendam requiri peccatum mortale. Vnde non valet maior excommunicatio, vel grauis suspensio, vel graue interdictum latum pro peccato veniali v. c. pro leui furto, aut pro verbo otioso

Loquor de graui censura, leuis enim ferri potest pro peccato veniali. Vnde excommunicatio minor incurritur pro communicatione in humanis, cum excommunicato denunciato, aut notorio percussore clerici, quæ ex se est tantum venialis.

Nota 1. etsi affectus internus sit mortalis, si tamen externus ad peccatum mortale non sufficiat, grauem censuram non incurrit. Hinc non innodatur excommunicatione, qui clericum leuiter percutit, etsi fortè habeat affectum mortaliter prauum erga illum.

Nota 2. interdum materiam ex se aliàs leuem, posse prohiberi sub peccato mortali, sicque esse posse causam censuræ: si nimirum fiat grauis ex aliqua circumstantia. vt si graue alicubi oriatur scandalum, ex eo quod clerici comam nutriant. Vnde si Episcopus sub graui censura prohibeat clericis, ne ibi comam gestent violator talis præcepti peccatum mortale, & censuram incurrit.

Nota 3. eum qui furatus est materiam leuem, cum aliis quorum singuli abstulerunt etiam materiam leuem, ita tamen vt ex eorum omnium furtis fiat

materia

materia grauis, sufficiens ad mortale, cum inquam
 utpote peccati mortalis reum, ligari excommunica-
 tione in fures lata.

Responleo 2 non sufficere ad censuram, quod pec-
 catum sit mortale, sed praeterea requiri ut sit aliquo
 modo externum, quia Ecclesia de merè internis non
 iudicat. Vnde sicut non potest praecipere, aut prohi-
 bere actum, merè internum, ita nec propter omisso-
 nem, aut positionem illius censuram inferte.

Si tamen actus internus consideretur, ut coniun-
 ctus est cum externo, sic ab Ecclesia puniri potest:
 quò fit ut excommunicentur inquisitores, qui ex-
 odio, vel spe lucri puniunt innocentem. Et in senten-
 tia communi quae statuit, attentionem internam
 esse necessariam in recitatione officii, dicendum est
 excommunicationem ferri posse in eos qui volun-
 tarie, sine attentione horas recitant.

Nota 1. etsi censura ferri nequeat propter actum per
 se occultum, seu spirituale, posse tamen ferri pro-
 pter actum per se externum, etsi per accidens sit oc-
 cultus. Vnde excommunicantur haeretici occulti,
 modo haeresim aliquo signo externo sufficienter de-
 clarauerint.

Nota 2. non sufficere ad censuram, quod actus ha-
 beat exterius malitiam mortalem, si cum actu inter-
 no proportionato coniunctus non sit. Vnde non ex-
 communicantur, qui bene interius sentientes de fi-
 de, aliquam haeresim exterius proferunt.

Responleo 3. requiritur ad censuram inferendam, ut
 peccatum coniunctum sit cum inobedientia, & con-
 tumacia per quam Ecclesiae praecipientis autoritas
 contemni videatur. Verum non opus est ut ille sit for-
 malis contemptus, sed virtualis, seu interpretatiuus
 sufficit in eo consistens, ut quis non absteineat a pec-
 cato, sciens illud ab Ecclesia sub graui poena pro-
 hiberi.

Ex qua doctrina sequitur 1. censuram validè inferri
 non posse, ob peccatum soli iuri naturali, aut diuino
 repug-

repugnans, sed requiri contumaciam quæ præceptū Ecclesiæ adiunctum spernatur.

Sequitur 2. censuram infligi non posse ob peccatum mere præteritum, quod nullam præsentem contumaciam adiunctum habet. Vnde etsi qui horas Canonicas non recitauit, possit puniri in pœnam talis peccati, non tamen propterea potest Superior eum excommunicare, aliaue censura propria afficere.

Quod si censura lata esset contra non recitantes officium, qui post sufficientem monitionē horas nō recitaret, censeretur, inobediens, & contumax contra præceptum Superioris, adeoque excommunicationem contraheret.

Respondeo 4. ad Censuram incurrendam requiri, vt effectus quem superior prohibet, sit completus. Vnde Titius lapidem, vel sagittam in clericum iaciens, non incurrit excommunicationem contra percussores clericorum latam, si eum de facto non percutiat. Et similiter Caius, cuius mandato, vel consilio Titius clericum percutere tentauit, non ligatur excommunicatione in mandantes, vel consulentes lata.

ARTICVLVS III.

Quomodo multiplex censura incurratur, & quid dicendum de mandantibus, & consulentibus.

DVBIVM est, quomodo per plures actus, aut per vnicum multiplex incurratur censura. *Respondeo 1.* eum qui pluries committit actum, cui annexa est censura, plures incurere censuras, modo actus sint formaliter, & moraliter distincti: secus si talem distinctionem non habeant, esto physicè distincti sint.

Hinc eundem clericum pluribus ictibus, cum morali interruptione grauiter percutiens, plures excommunicationes incurrit. At non nisi vnicam, si pluri-